

ОСОБЛИВОСТІ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ОБРОБІТКУ ГРУНТУ

Погребняк С.О., студент I курсу магістратури спеціальності
“Агроінженерія”, Керівник: професор **Рудь А.В.**

Подільський державний аграрно-технічний університет

Забезпечення населення продуктами харчування – одне із найважливіших завдань держави. У країнах з нестабільною економікою, до яких, на жаль, тепер належить Україна, надзвичайно важко досягти стійкого виробництва сільськогосподарської продукції, забезпечувати раціональне використання природних ресурсів, гарантувати охорону довкілля від забруднення.

Негативні наслідки інтенсифікації землеробства зумовили пошук альтернативних систем землеробства. Головна мета альтернативного землеробства, за визначенням західноєвропейських вчених – виробляти екологічно безпечну біологічно повноцінну сільськогосподарську продукцію. Гарантією одержання такої продукції, на думку закордонних дослідників, є повна відмова від застосування добрив, пестицидів та інших штучних хімічних сполук.

У трактуванні українських вчених альтернативне, або біологічне, землеробство не передбачає повну відмову від застосування агрохімікатів, особливо в тих технологічних ланцюгах, де їм немає альтернативи. Стосовно умов України основні елементи альтернативного землеробства полягають у наступному: 1. Включення в сівозміни бобових багаторічних трав, які здатні накопичити в своїй біомасі 200 – 300 кг/га азоту, а також однорічні бобові культури, які спроможні накопичити 60 – 100 кг/га біологічного азоту. Насичення сівозміни культурами – азотфіксаторами до 20 – 30% дозволяє на 25 – 30% зменшити норми внесення азотних добрив. 2. Внесення органічних добрив з розрахунку на бездефіцитний баланс гумусу. Крім твердого гною, це компости, солома, сапропелі, рідкий гній, пташиний послід, торф, зелене добриво тощо. 3. Кількість внесених мінеральних добрив повинна компенсувати виніс поживних речовин з урожаєм. Дози їх мають відповідати принципу розумної достатності. 4. Роздільне та локальне внесення добрив, особливо азотних, що значно зменшує їх еколого-токсикологічний ефект. 5. Грунтоохоронний обробіток земель, який запобігає їх деградації та втрату гумусу, мінеральних сполук з продуктами ерозії. 6. Покращення матеріально-технічної бази господарств. 7. Вдосконалення асортименту і якості мінеральних добрив. Виробництво безбаластних висококонцентрованих добрив, які не містять важкі метали та інші токсиканти. 8. Виробництво добрив, які включають макро- та мікроелементи, стимулятори росту рослин, інгібітори нітрифікації тощо, які задовольняли б потреби рослин у комплексі. 9. Вибір оптимальних термінів внесення добрив з урахуванням біологічних особливостей культури, властивостей ґрунту, погодних умов, форм добрив. 10. Застосування в боротьбі з шкідниками, хворобами та бур'янами в першу чергу профілактичних, біологічних, механічних, фітоценотичних методів при обмеженому використанні хімічного. 11. Створення сортів і гібридів, стійких проти шкідників і хвороб. 12. Біоценологічний принцип застосування пестицидів, який полягає не в максимальному чи повному знищенні чисельності шкідливих організмів, а в регулюванні їх на екологічно та економічно доцільному рівнях. 13. Застосування вискоелективних методів хімічного захисту рослин від бур'янів, шкідників, хвороб – малооб'ємне й ультрамалооб'ємне обприскування, що зменшує використання рідини на 25%.

Якщо виходити з цих позицій, то стає очевидним, що біологічне землеробство, з одного боку – могутній еколого-стабілізуючий фактор, а з іншого – необхідна умова стійкого функціонування агроєкосистеми.

Отже, альтернативне землеробство – це система методів, в якій, на сьогодні, потрібно приділяти більше уваги екологічним закономірностям при організації виробництва сільськогосподарської продукції, ніж того вимагають традиційні форми господарювання.